

נוביני קרקובסקיה **Nowiny Krakowskie**

ארגון יוצאי קרקוב בישראל
 Związek Krakowian w Izraelu
 Association of Cracowians in Israel

כתיבה, עריכה והבאה לדפוס : לילי הבר
 רח' הנוריות 31, הרצליה, 4672630
cracowassociation@gmail.com
 טלפון : 09-9579540, פקס : 054-4436366
www.cracow.org.il

www.facebook.com/groups/cracowassociation

גליון 149 יולי 2019 תמוז תשע"ט

בטאון ארגון יוצאי קרקוב בישראל

התקדמות בהקמת אתר ההנצחה בפלשוב

בסוף חודש מאי התקיימה בקרקוב פגישה של ועדת היעוץ וצוות התכנון וההקמה של אתרי הזיכרון במקום שהיה מחנה הריכוז הגרמני פלשוב. בפגישה נדונו בעיות הקשורות לתכנון האתר כולו, ובין היתר שימורו של "הבית האפור" כחלק מאתר ההנצחה כולו. המגמה הכללית היא של התערבות מינימלית בשטח, על מנת לשמור על האוטנטיות של המקום.

דווח כי עד כה נמצאו בחפירות ארכיאולוגיות במקום כ-6,000 פריטים שהיו שייכים לאסירים, ובהם כלי אוכל, סיכות, מפתחות, מזכרות ועוד. רק חלק מפריטים אלה יוצגו לציבור הרחב באתר ממוריאל, שתכנונו אמור להסתיים עד לסוף שנה זו.

ההערכה הכספית של עלות הפרוייקט היא כ-50 מיליון זלוטי, ולוח הזמנים המשוער לפתיחת האתר הוא 2023.

ד"ר רישארד קוטובה, החוקר הראשי של המחנה אמר כי לפי הממצאים עברו במחנה מקסימום 25,000-30,000 אסירים, רובם ככולם יהודים, ומספר זה כולל גם אסירים במעבר. מספר הקורבנות במחנה הוא כ-5,000, ובהם פולנים שהובאו מהעיר קרקוב לאתרי הרצח בפלשוב וכאלה שלא היו קודם להרצחם אסירים בפלשוב. עוד הוסיף קוטובה כי במקום לא היו הוצאות להורג המוניות.

חלק מהדיונים הוקדש להתנגדויות של השכנים להקמת אתר ההנצחה, וחששותיהם מהעובדה שכחצי מיליון מבקרים יעברו ליד בתייהם. בנוסף, השכנים חרדים לאלטרנטיבה שתהיה להם "שטח הירוק" של האתר שבו הם נוהגים להשתמש לטיולים ולבילויים, וסוכם כי יש למצוא פתרון שיהיה מקובל גם על תושבי המקום.

עוד נדונו נושא גידור המקום - אם בכלל, כולו או גידור השטח של מה שהיו בתי הקברות של פודגוז'ה וקרקוב ועתידה של מחצבת ליבן.

ביקור של סטודנטים מהאוניברסיטה היגלונית

בחודש מאי התארחו בישראל קבוצה של 10 סטודנטים מהמכון ללימודי יהדות באוניברסיטה היגלונית, יחד עם שני מרצים מהמכון. במהלך שהותם בירושלים הם סיירו באוניברסיטה העברית, בספרייה הלאומית, מוזיאון ישראל, הארכיון הציוני, גנזך המדינה, ביד ושם, במוזיאון הר הצל ובאתר קברי גדולי האומה.

הקבוצה בחלק המערבי של ירושלים ובאתרים המקודשים לנצרות.

הקבוצה עמדה על המגוון התרבותי העצום של האוכלוסיה בישראל, למדה על הבעיות הפוליטיות והחברתיות שלנו, והרחיבה את ידיעותיה על המזרח התיכון כולו.

פתיתים,

לידיעת מקבלי קיצבאות מפולין ומגרמניה :

החל מחודש מרס 2019 עומד סכום הקיצבה החודשית ממשלת פולין על סך של 1,260.58 זלוטי, דהיינו, בסוף יוני תופקד הקיצבה הרבעונית בסך של 3,781.74 זלוטי.

בעקבות הסכם עם ממשלת גרמניה יועלה הסכום המשולם חודשית למקבלי קיצבאות מגרמניה (BEG)- ב-100-400 יורו. התוספת תשולם גם למי שבעבר חתם על אי תביעה בשל הרעה במצב הרפואי.

ב-8 באוקטובר 2019 ימלאו 45 שנים לפטירתו של אוסקר שינדלר, שהציל 1,200 יהודים, רובם יהודים מקהילת קרקוב.

ב-7 באוקטובר נעלה, ניצולו וצאצאיהם, לקברו שבבית הקברות הנוצרי בהר ציון בירושלים, ונכבד את פעולתו להצלת משפחותינו.

המעוניינים מתבקשים להודיע למערכת, במייל, בטלפון או במכתב.

ברכות ואיחולים

לחברי ארגון יוצאי קרקוב החוגגים את יום הולדתם ה-100:

מרים גוברניק

יהודה פרידמן

מלכה ברבר

מאחלים לכם עוד הרבה שנים של בריאות טובה ונחת מהמשפחות

סיפורי משפחת בוסאק לדורותיה

לייבוש ומרים בוסאק

מפראג...

בעלה, אבי אמי, ר' משה זכריה פוגלהוט, חכר אחוזה של 300 מורגים (3,000 דונם) מאחד הפריצים הפולנים בכפר שצ'ורובה. הסבא היה איש שתקן. אמא סיפרה, שהיה מסתובב לבדו בשדות, בגן הפירות, או מתבונן בפרותיו הרועות ומדבר רק מה שנחוץ עם גויי הכפר, שעבדו במשקו, עם יהודי מהכפר, שהיה קונה את חלב הפרות להובילו לעיירה בריגל או להתקין ממנו גבינות, עם יהודי אחר, שהיה קונה את התבואה והפירות.

בבוקר ובערב היה הסבא הולך לתפילה בבית המדרש שבכפר, בו התגוררו כשלושים משפחות יהודיות. לפעמים היה הסבא נוסע אל הצדיק ר' חיים מצאנץ. פעם, כשהתלונן לפני הרב על מכת העכברושים, השורצים במחסנו, אמר לו ר' חיים: תכניס עז למחסן. מאז הכנסת העז, נעלמו העכברושים. כשבא הסבא להודות לצדיק על הנס, אמר לו הרב: אין כאן שום נס, פשוט, שמעתי שעכברושים אינם סובלים את ריח העז...

אבי היה מספר על חותנו, שבחג הסוכות היה ישן בסוכה ואהב לעיין שם בימי החג במדרש תנחומא. הוא היה אומר: שבעה ימים תשבו בסוכות, כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים; תשבו - אין הכוונה לאכילה בלבד. תשבו - משמע - תחיו... יוצאי מצרים לא רק אכלו בסוכות... מי שהסוכה בשבילו רק מקום אכילה, כאילו אמר: החיים הם רק אכילה...

אמא סיפרה, שרק פעם אחת ראתה את אביה בוכה. הדבר היה, כשנודע לו שקיסר אוסטריה פרנץ יוסף מת. 'הוא היה קיסר של חסד', אמר הסבא, היה כאבא טוב, דאג ליהודים; מלבד הכל, נולדנו באותו יום, אלא שהוא היה גדול ממני בעשר שנים...

הספר מידי ואמרה: העיניים לא ניתנו לאדם בשביל האותיות בלבד... ואז ראיתי עולם של דממה והמים בזרימתם האיטית, צללי עצים וזהב נוצץ, ורחיפת שפיריות שקופות, תכלכלות...

אם אמי, הסבתא רחל ז"ל (לבית לינדברג), פיה היה מלא סיפורים על הסבתא רבה שלה, ליבטשה, אשת ר' יחזקאל לנדא, סיפורים ששמעה מפי סבתא שלה - סיפור סיפור ומוסרהשכל שלו (אילו יכולתי לצרף למלים את הנעימה שליוותה אותן...). והנה משהו מסיפוריה:

כידוע בעולם, הייתה הסבתא ליבטשה אשה יפה מאד, מאד יפה. פעם חזרה לביתה והיא נרעשת מאד. פנתה לרב ואמרה: יחזקאל, אמור לי, האם אני כל כך מכוערת?... והסבתא ליבטשה הייתה מאד יפה... אמר הרב: מה פתאום? אמרה לו: עברתי ברחוב: פתאום משער אחד הבתים יצא בריצה יהודי גוף, מצומק, הביט בי, וכשהוא מורט זקנו, צעק: ברוך שלא עשני אשה... אמר לה הרב: ליבטשה, יקירה... רוצה את לדעת את האמת? לכי לביתו ותראי את אשתו, שממנה הוא ברח בריצה כזאת... והסבתא רחל הייתה מסיימת: לפעמים אין האמת כל כך על פני השטח...

ועוד הייתה הסבתא רחל מספרת: מעשה בקיסר ששאל את הרב - הלא אצלכם כתוב "אחרי רבים להטות" ואנחנו הנוצרים הרבים... ענה לו הרב: הכוונה באחרי רבים היא רק במקרה של ספק. כשאתה עומד בפני אפשרויות שונות, שכולן מתקבלות על הדעת ואין אתה יודע באיזו לבחור - אז לך אחרי הרבים; אבל אם אתה יודע, שלפניך אמת אחת ויחידה, אז, גם אם הינך אחד ויחיד ונגדך מיליון בוחרים בדרך אחרת, עליך לשמור על אמתך...

את הסבתא שלה קראה בשמה הפרטי, אך לר' יחזקאל קראה - הרב... הוא היה כל גאוותה. כששני בני אחותה, זושה ברגר, זנק ולודביק (השני אקונומיסט ידוע בפולין ולימים פרופ' לעתידנות באוניברסיטת תל-אביב) זכו לפרסום בשל כשרונותיהם היוצאים מן הרגיל, הייתה הסבתא רחל מספרת עליהם בהתלהבות ומסיימת: ומה הפלא, צאצאי סב-סבנו הרב

בספרו "בין צללי עיר" כתב מאיר בוסאק על משפחת בוסאק לדורותיה, ובין היתר כתב: "היינו משפחת מתנגדים בני מתנגדים. סבתא רבקה הייתה בת ר' מאיר בלייכר, שאביו ר' לייבוש היה דיין בקרקוב, שידע גם גרמנית וגם פולנית - דבר נדיר באותם הימים בקרב יהודי קרקוב. כנראה, לא מצא את פרנסתו בדיינות, ועל כן התעסק גם בכתיבת בקשות בשביל יהודי העיר למוסדות הקהילה ולשלטונות הפולניים והאוסטריים.

גם אביו של ר' לייבוש, ר' יוסף בלייכר היה דיין בקרקוב. לאחר שהגביר הגדול ר' זלמן ברנשטיין, חוכר מכרות המלח מווייליצקה, לקח את ר' דב מייזלש כחתן לבתו פיידישה, בחר בר' יוסף בלייכר שיישב עם האברך, בן העשרים וילמדו יחדיו. כך נעשה ר' יוסף בלייכר לרבו של ר' דב-בר מייזלש. לאחר שר' דב-בר נבחר לרבה של קרקוב, צרף את ר' יוסף לבית דינו.

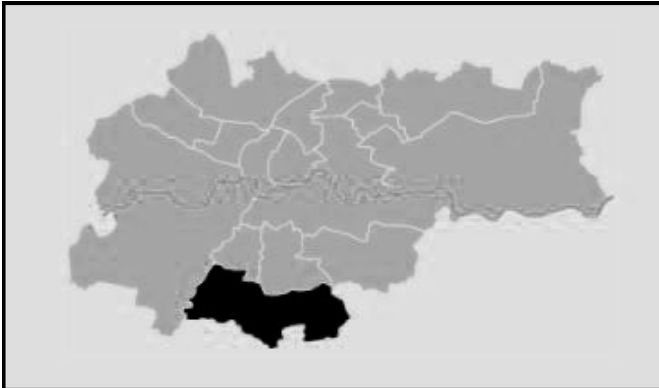
משפחת בלייכר התייחסה למרים ביילה, אחות הרמ"א, שהייתה אשתו של ר' פינחס הורוביץ, נגיד, פרנס ומנהיג בקרקוב, יו"ר ועד ארבע ארצות בשנת שני"ה. ר' פינחס היה מחותנו של ר' מאיר ואהל, בן ר' שאול ואהל, שלפי האגדה נבחר להיות מלך פולין ליום אחד.

בתו של ר' מאיר בלייכר, ינטה, נישאה, לר' נח בלאזר, שנבחר לימים לרבנות באחת הערים באנגליה. ר' דוד, אחי ר' מאיר בלייכר, היה אביו של ר' משה שמואל בלייכר, הראב"ד של קרקוב. רוח המתנגדות עברה לביתנו גם בירושה מצד אמי אסתר הי"ד, שהייתה מצאצאי ר' יחזקאל לנדא, בעל "הנודע ביהודה", הרב הראשי של פראג ומראשי הלוחמים בחסידות.

אמא הייתה ילידת הכפר שצ'ורובה, שליד העיירה בריגל. הייתה יושבת בית, טיפלה בילדים ודאגה, בעזרת משרתת גויה, לניהול משק הבית. בשעות הפנויות הייתה קוראת ספרים או רוקמת תמונות, שכל נושאייהן היו נופי כפרים, יערות הקרפטים, והייתה אמא מאושרת ופורחת. שם אהבה לשכב בכסא נוח מול זהב התבואות, היער והשמים התכולים. שכבה וחייכה.

פעם, בישובנו על יד פלג המים, שזרם בחורשה הסמוכה לבית מגורנו, ואני קורא, לקחה אמי את

תולדות היהודים ב-סבושוביצה Swoszowice

18 רובעים של קרקוב; התחתון, בצבע שחור, הוא סבושוביצה

סוחר סוסים שאול שטרנגסט, החקלאי יעקב וולפילר מקורדובנוב Kurdwanow.

עמותת "ביקור חולים" החליטה להקים בסבושוביצה בית כנסת, אך בגלל מחסור במקום ובאמצעים כספיים, רק ב-21 ביוני 1928 רכשה העמותה מגרש והושג היתר הבניה הדרוש, וגם הברון הפולני יאן גטס תמך כספית בבניה. הבניה התקדמה בקצב מהיר, וכבר ב-1929 נערכו תפילות בבית הכנסת החד-קומתי. הרב פרנקל מפודגוז'ה שימש כרב הקהילה.

כמעט 10 שנים פעל בית הכנסת, עד שמלחמת העולם השנייה שמה קץ לקהילה היהודית המקומית. בלילה שבין ה-5-6 בספטמבר 1939 הגיע הכובש הגרמני למקום ואת בית הכנסת הפך למחסן. היהודים ניסו להציל את כלי הקודש, וקברו אותם ביער שליד בית הכנסת. אוצר זה לא נמצא עד היום.

במהלך המלחמה, הוסתרו יהודים רבים על ידי התושבים הפולנים של סבושוביצה, ביניהם יוליוש פלדהורן, הסופר ומורה מהגימנסיה העברית, מיכאל וייכרט ומשפחתו, סוצאנה פולינה גינצבורג, הטנור הידוע יאן קייפור ואמו מרים ואחרים. במהלך הכיבוש גר במקום ד"ר מיצ'סלב פינדר שמונה על ידי הגרמנים לתפקיד ראש הקהילה היהודית. ד"ר פינדר הצליח להקים במקום חברה להפקת כבול, ובה הועסקו 25 משפחות יהודיות, ובכך נדחה מועד גירושם למחנות ריכוז.

בעדויות של תושבים פולנים שהתגוררו באותם ימי אימה בסבושוביצה מתועדים החיים המשותפים שלפני המלחמה והמאמצים של השכנים הפולנים להציל את שכניהם היהודים במהלך המלחמה.

בדפי העד שב"יד ושם" נמצאות עדויות על יהודים מבני המקום שניספו בשואה והם בני משפחות אדלר, פרייס, המרשלג, קורן, צוויקלר, וייס, מרגיל וגודלברג.

עד סוף המאה ה-18 נאסרה התיישבות יהודים בסבושוביצה, שהיה אז כפר בדרומה של פודגוז'ה, וזאת בשל העובדה שנאסר על היהודים הסחר בחומרי גלם, ובמקום היה מכרה.

העובדה כי המקום נמצא ליד נתיבי הסחר ובקרבת העיר וייליצקה, הביאה את משפחת שיין Schein לחפש את מזלה במקום, ובשנת 1772 נולד במקום הבן הבכור, הרש שיין (התקנות האוסטריות חייבו את האוכלוסיה היהודית להרשם ולאמץ שם משפחה, והמשפחה בחרה בשם שיין, שפרושו בגרמנית הוא שטר, (קבלה).

בתחילת המאה ה-19 התיישבו משפחות יהודיות נוספות במקום, רכשו קרקעות מחוץ לגבולות העיר פודגוז'ה ויכולים היו לסחור ללא הגבלות. המקום התפרסם בזכות מעייני המרפא שלו, ושימש, במיוחד בעונת הרחצה שבין יוני לספטמבר את יהודי קרקוב ופודגוז'ה. הבעלים של המרחצאות והספא, בימים שלפני מלחמת העולם השנייה, היו משפחת שטרנגסט-שטניביצקי.

ברישומי בית הספר המקומי נשתמרו רשימות מאז 1882, וברישומים אלה ניתן למצוא מידע על היהודים שהתיישבו בכפר ועסקו במסחר, ניהלו פונדקים (ארבעה), ניהלו חנויות ובתי מטבחים. התלמידים היהודים שלמדו בבית הספר היסודי הגיעו להישגים גבוהים וכמה מהם נרשמו בספר הזהב על השגיהם יוצאי הדופן: גולדנברג, קנובלוך, מינדלגרין פדרגרין, פיינר, שטרנגסט, שיין ושיינהאוס.

אחד היהודים הראשונים שהתגורר במקום היה אברהם איסר רומן זילברבך, שנולד בפודגוז'ה ב-1850, והתחתן ב-1875 עם רבקה יטי לבית פרצל, שהייתה צעירה ממנו בשנתיים. הזוג גר בפודגוז'ה ושנה לאחר נישואיהם נולד בנם בכורם, מנדל אמיל. אברהם איסר שאף לבנות בסבושוביצה בית כנסת ופנסיון לרבנים שהגיעו לנפוש במקום, והיה בין התורמים לבניית בית הכנסת הטמפל בקרקוב.

בשנת 1903 הוקמה בכפר עמותת "ביקור חולים" שמיסדיה היו ברוך קנובלוך (בנו של הקצב בנימין) שמעון קנובלוך, שלמה קנובלוך, טאובה שיין, יואכים שיין, יוסף שיין, ישראל שיין, שמואל מינדלגרין, וולף לבקוביץ, הרצוג גולדברג, אפרים הופנברך, מיילוך דרשוביץ, יעקב ויצ'נר, שאול שטרנגסט ומרקוס גולדברג.

בשנת 1923 היו בעמותה 25 חברים, בראשותו של יוסף שיין, מסעדה מזבידנוביצה Zbydniowice, סגנו היה התעשיין מאוריצי מרגיל והגזבר והמזכיר היה המסעדה יוסף שיין מסבושוביצה. חברים נוספים היו, בין היתר, סוחר בקר ברוך קנובלוך, סוחר בקר מוריס פרייס,

תזכורת לתשלום דמי חבר לשנת 2019!

רבים טרם שילמו את דמי החבר השנתיים, ואנו מתקשים לממן את הפעילויות שלנו. הואילו לשלוח המחאה על סך 150 ש"ח

לארגון יוצאי קרקוב, רח' הנוריות 31, הרצליה 4672630

או לבצע העברה בנקאית לחשבון הארגון: בבנק איגוד (13) סניף הסדנאות (079) חשבון 2167/89

מאבק הנאורים ורבני העיר בקרקוב

בספרו "בין צללי עיר" כותב מאיר בוסאק על מאבקם של הנאורים (הקהילה הרפורמית) בקהילה האורתודוקסית ורבניה, וכך הוא כותב:

בשנות השישים הרחיבו הנאורים את מאבקם בחזית שנייה. היתה זו המלחמה ברב של קרקוב ר' שמעון סופר וזאת, כפי שהצהירו, לשם שיחרור הציבור היהודי מרודנותו.

הנאורים הצליחו גם להקים את בית התפילה שלהם (יהטמפל'), אך המטיף הראשון בו, יצחק מיזס, נאלץ לעזוב את כהונתו משום שלא פרנסה אותו. אז נתעוררה בעיית משכורת למטיף שבטמפל, והנאורים פתחו במאבק על הכנסת משכורתו של המטיף לתקציב הקהילה.

הרב של קרקוב דאז, ר' שמעון סופר, היה בעל מרץ רב ואותו כיוון בעיקר למלחמה בתנועת ההשכלה והרפורמה. בכך הלך בעקבות אביו המפורסם ר' משה, בעל ה"חתם סופר", הרב מפרשבורג. [...]

סופר כי יום אחד באה אל ר' משה משלחת וסיפרה, שאם היהודים יצליחו לגייס סכום של מאה אלף פלורנינים, יקבלו בניהם אפשרות להתקבל לגימנסיות. ענה ר' משה סופר: 'אני אגייס מאתיים אלף פלורנינים ובלבד שבתי ספר אלה יהיו סגורים בפני היהודים...'. ופעם אמר ר' משה: עם לבדד ישכון... כל עוד "לבדד" - אנו עם, ובגוים - אם נתקרב לעולמם של הגוים ונחיה כמוהם - לא יתחשב, נחדל להתחשב כעם... הייתה זו מדיניות של פרישות רוחנית, תרבותית מעמי אירופה מחשש של טמיעה בין הגוים.

הרב שמעון סופר (1820 - 1883)

כ ש נ ו ד ע
ש ה ש ל ט ו נ ו ת
העניקו ליהודים
זכויות בתחומי
כלכלה ומקום
מגורים, הייתה
שמחה גדולה
בקרב יהודים
רבים, אך הרב ר'
משה סופר נעשה
עצוב מאד.
כששאלו את הרב
לסיבת עצבונו,
סיפר משל:

'מעשה במלך
שבנו חטא לפניו.

גירש המלך את בנו לארץ זרה, בצרפו אליו גם קבוצה קטנה של חברים ומשרתים. ישב שם הבן עם אנשי פמליתו שנים רבות וחלם לחזור לארצו, לעירו. יום אחד הגיעה לארץ גלותו של הבן משלחת פועלים, בנאים, ועמם חומרי בנייה שונים, והאנשים החלו לבנות ארמון. שמחו אנשי פמליתו של בן-המלך ורק הוא היה עצוב. כששאלו אותו על מה העצב, ענה: קווייתי כל רגע, שהנהינה יסלח לי אבא על חטאי ויחזירני הביתה. עתה, כשהוא החליט להקים לי כאן ארמון, מי יודע כמה זמן הוא מתכוון להשאיר אותי בגלותי...'

באוירה כזאת גדל ר' שמעון. סיפרו, שפעם פנה ר' חיים הלברשטס, הצדיק מצאנץ, אל ר' שמעון בשאלה מה

דעתו בעניין אגדות שונות ההולכות ונפוצות בעם והן מציגות את הקב"ה בצורה גשמית מאד. השיב ר' שמעון: 'מוטב שיראו את הקב"ה בצורה גשמית, מאשר ישתקעו בכל מיני פילוסופיות העלולות להרוס בהם הרגשה של מציאות האלקים...'

כשהוצעה לר' שמעון רבנות קרקוב, לא שש לקבל אותה. עד שנכבדי החרדים בעיר הודיעו לו שאנשי הרפורמה הולכים ומשתלטים על העיר, ואם לא יבוא 'עיר הקודש' תהיה לחרפת עולם ושועלים, המחבלים בכרם ה' צבאות, ימשלו בה לבלוע נחלת ה' ולא רק בעירנו פה, כי אם גם בכל הערים אשר סביבתנו ובכל מחוז גאליציען יתרבו המתפרצים האלה וח"ו יגרום קלקול לדורות עולם והקולר יהיה תלוי בצואר מעכ"ת ואשמת הרבים תהיה בראשו חלילה ואחר שאר פנה אלינו עורף.

כשהגיע ר' שמעון לקרקוב היה עוד יצחק מיזס מטיף בהיכל הנאורים. היחסים בין השניים היו דוקא די טובים, ור' שמעון סופר השאיל למיזס כתב יד הדן בנושא הקבלה, עליו בנה מיזס את ספרו "צפנת פענח".

בעזוב מיזס את קרקוב בחרו "הנאורים" בד"ר קראוס כמטיף בטמפל וכשזה עזב את המשרה, כחלוף זמן קצר, נבחר במקומו שמעון דנקוביץ (1834-1910). בבואו לקרקוב היה דנקוביץ איש צעיר, בשנות העשרים שלו, פרופולני נלהב, שהשתתף במרד הפולנים ובקרבות של שנת 1863. הוא היה חוקר את הפולקלור היהודי, למד בבית המדרש לרבנים בוורשה, בקרקוב למד באוניברסיטה וזכה בתואר ד"ר. היה גם למורה לדת בגימנסיות של קרקוב, כתב ספר לתולדות ישראל בתקופת המקרא.

הנאורים דרשו שמשכורתו של דנקוביץ כמטיף תבוא מתקציב הקהילה. משמעות אישור תביעה זו היא הכרה במוסד של רב רפורמי בקרקוב. ר' שמעון סופר התנגד לכך נחרצות. הנאורים העבירו את הפרשה ל"מחלקה" שבעיריה. שם, בדיון על תקציב הקהילה היהודית בקרקוב, הוסיפה "המחלקה" את סעיף משכורתו של דנקוביץ. ר' שמעון סופר לא נרתע. הנאורים רתחו. [...]

המאבק לא שכך. כשדנקוביץ החל לסדר קידושין, הגיש ר' שמעון סופר מחאה חריפה לנציג נציבות השלטון המרכזי בהוכיחו, ש"המחלקה" שעל ידי העיריה פגעה בועד הקהילה, אשר לו בלבד הסמכות בענייני הדת. אך ה"מחלקה" בשלה. בהתאם להחלטת הפרלמנט היא, "המחלקה", קיבלה לידיה את כל ענייני הציבור היהודי, וועד הקהילה הינו מיותר לגמרי. הפרשה הגיעה עד לבירה, לוונייה.

בינתיים קרה משהו חדש. החוקה האוסטרית משנת 1867/8 חיסלה גם את המחלקות היהודיות שעל יד העיריות וגם את ועדי הקהילות, והקימה במקומם את "הקהילה הדתית היהודית".

עכשיו התגלתה אבן מחלוקת חדשה: מה תהיה שיטת הבחירות למוסד החדש, בה תלוי היה הרכב המוסד. הנאורים באוסטריה הגישו לשלטון האוסטרי הצעת שיטת בחירות קוריאליות (חלוקת הבוחרים לקוריות - מחלקות, כשלכל אחת מהן יש מספר נבחרים קבוע מראש ובלתי תלוי במספר הבוחרים).

(המשך בעמוד הבא)

מאבק הנאורים ורבני העיר בקרקוב (המשך)

ולאחר שנים של פעילות בעיר, על אף זקנתו, נאלץ לעזוב את משרתו בקרקוב.

האינטליגנציה המתבוללת כיוונה את רוח חינוך ילדי ישראל בעיר, בה היו כבר בתי ספר אחדים. חלק מתלמידיהם למדו גם אחר הצהריים ב"חדרים" קצת חומש, סיפורי נביאים ראשונים ומעט גמרא. אמנם, היו ישיבות ובבתי המדרש בקרקוב ישבו בחורים ולמדו, בערבים נתאסף הקהל הרחב לשמוע את דברי המגידים, המפרשים את פרשת השבוע ולומדים משניות ו"עין יעקב", אך כל זה לא הרגיע את ר' שמעון סופר, שצפה בדאגה למחר, מחרתיים.

בעזרת האדמו"ר מבלז, הרב ר' יהושע רוקח, הצליח ר' שמעון לארגן את האורתודוקסיה מגליציה בארגון "מחזיקי הדת" למאבק בתנועת ההשכלה. ר' שמעון סופר הצליח אף להיבחר לפרלמנט האוסטרי, בו אמור היה להקבע מי יהיה השליט על יהודי גליציה, ומי יכוון את חינוכו של הדור הבא.

והנה ר' שמעון נפטר. בקרקוב נפתח מאבק על מינוי רב חדש. האורתודוקסים רצו בר' עקיבא קורניצר, חתנו ובן אחותו של ר' שמעון סופר. הנאורים, שידעו, כי ר' עקיבא קורניצר אינו יותר ליברלי מחותנו, התנגדו למועמדותו. חדשים ושנים נמשך המאבק. ר' עקיבא קורניצר נאלץ להסתפק בתפקיד ראש ביי"ד.

בקהילה שלטו הנאורים ומנהיגם אברהם אלברט מנדלסבורג (1828-1911). היה זה בנו של אחד מאנשי השרות הדתי בקרקוב ותלמיד מצטיין בבית הספר לילדי ישראל בעיר. בהתבגרו החל לעסוק במסחר ובבנקאות, התעשר מאד והיה לאחד מהנאורים. בכך פתח גם קריירה ציבורית - נבחר ליו"ר הלשכה למסחר ותעשייה בקרקוב ובמחוז, לנשיא הטמפל, לחבר מועצת העיר קרקוב, גם הקיסר האוסטרי העניק לו עיטורים שונים.

והנה נודע בקרקוב, שבנו של אלברט מנדלסבורג, יו"ר הקהילה הדתית היהודית בקרקוב, הד"ר לאון מנדלסבורג, התנצר. בין יהודי העיר כמה סערה ומנדלסבורג נאלץ להתפטר. [...]"

השיטה הזאת זיכתה את הנאורים (האינטליגנציה) בשלטון בקהילה היהודית של קרקוב (1870). דנקוביץ נשאר מטיף בטמפל, מונה למנהל בית הספר לילדי ישראל בעיר, אך הוטרד ונרדף על ידי החרדים, עד שנאלץ לעזוב את קרקוב.

כתוצאה משיטת הבחירות הקוריאליות נבחר בקרקוב לראש הקהילה הדתית היהודית המתבולל הד"ר שמעון סמואלזון (1814-1881), פרופולני נלהב, חבר הפרלמנט של גליציה, בו נלחם ביהודים, נציגי גליציה המזרחית, בעלי נטיה פרו-אוסטרית. ברור, שעמידת איש כזה בראש הקהילה היהודית בקרקוב הגבירה את הרוח הפרופולנית בקרב האינטליגנציה היהודית בעיר.

אחד הביטויים לכך היתה פרשת הד"ר מרדכי דושק (1815-1890), המטיף החדש בטמפל. היה זה אחד מגדולי החוקרים בחכמת ישראל, תלמידו של החת"ס סופר וחבר נעוריו של ר' שמעון סופר. הד"ר דושק פרסם מחקרים על נושאי המשפט היהודי לפי התנ"ך והתלמוד, עיונים בדת ובאמונה היהודית, חיבורים על הבוטניקה של התלמוד, על יוסף בן מתתיהו. על חגי ישראל, השוואה בין מוסר התלמוד למוסר הברית החדשה וכו' וכו'.

מספרים שבשבת הראשונה אחר בואו לקרקוב ביקר אצל ר' שמעון סופר. בשיחה שאלו הרב: עכשיו באת ישר מהרכבת? כאילו אמר: ברור, שהינך מחלל שבת בפרהסיא...

הד"ר דושק רצה לשמור על יחסים טובים עם האורתודוקסיה. יום-יום בבוקר היה הולך להתפלל ב"מניין", שהקים בטמפל ושק הטלית והתפילין תחת בית שחי...

הפגיעה בו באה דוקא מצד המתבוללים. הוא ידע יוונית, לטינית, ערבית, איטלקית, גרמנית ועברית - אך לא ידע פולנית. אמנם, בשפתו הגרמנית יכול היה להסתדר כמורה לדת משה בגימסיות של קרקוב, ובשפה זו גם נשא את דרשתיו בטמפל, אך בגבור התנועה הפרופולנית בעיר, דרשה האינטליגנציה היהודית שנאומיו יהיו בשפה הפולנית. הד"ר דושק התחייב ללמוד את השפה, אך, כנראה, בגלל גילו הגבוה, לא יכול היה לעמוד בהתחייבותו

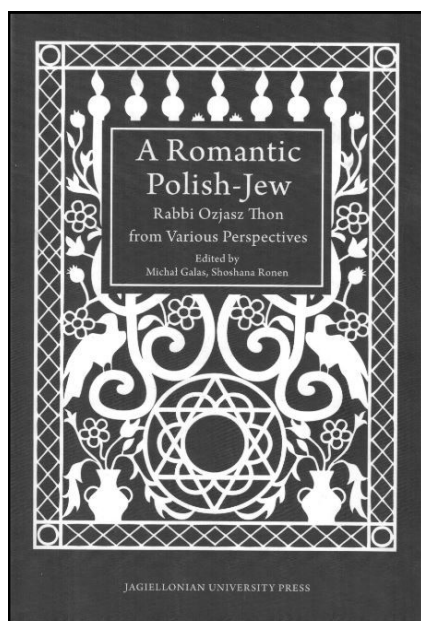
ספר על יהושע אוזיאש טהון

הספר The Romantic Polish-Jew. Rabbi Ozjasz Thon from Various Perspectives בהוצאת האוניברסיטה היגלונית ובעריכתם של פרופ' מיכאל גאלאס מהאוניברסיטה היגלונית בקרקוב, ופרופ' שושנה רון מהאוניברסיטה של ורשה, כולל מאמרים על אספקטים שונים בחייו של יהושע אוזיאש טהון, שעמד בראש קהילת ה"נאורים" בקרקוב, כשלושה עשורים.

המאמרים דנים במגוון פעילותו וחיייו של טהון, הרקע האינטלקטואלי שלו בלבוב, שם גדל, מושג הזהות היהודית כפי שמשקף בעבודותיו המוקדמות ובפעולתו לחינוך יהודי בפולין. מאמרים אחרים מוקדשים לתפקידים שמילא בוועידת השלום בפריז ובסיים הראשון בוורשה, לאחר מלחמת העולם הראשונה, וכנציג יהדות פולין בוועדת המשלחות וכן בתנועה הציונית.

טהון היה פעיל בקידום ופיתוח הספרות בשפה העברית, במקביל לפעילותו לפיתוח האמנות בקרקוב, וכתבתו בעתונים העבריים. החיים הדתיים של קרקוב והמאבק בין הנאורים לאורתודוקסים משתקפים במאמר בנושא, מאבקים מרים וארוכים.

בנובמבר 1936 נפטר טהון ונקבר בבית הקברות היהודי במיודובה.

הנאום הסודי של ויקטור גרייבסקי

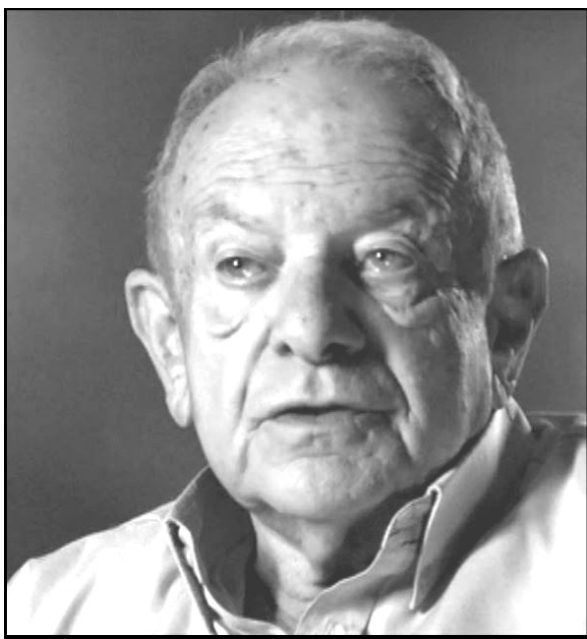
ויקטור גרייבסקי נולד בשנת 1925 בקרקוב, בשם ויקטור שפילמן, להוריו אברהם וחייה, ושם בילה את ילדותו ונעוריו, עד למלחמה. לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה הוא נמלט לברית המועצות, ובסיום המלחמה שב לפולין ושינה את שם משפחתו לגרייבסקי. משפחתו של גרייבסקי עלתה לישראל בשנת 1949, אך ויקטור נשאר בפולין כדי להשלים את לימודיו, למד באקדמיה למדעי המדינה בוורשה, והתקבל לעבודה כעיתונאי בסוכנות הידיעות הפולנית PAP.

בסוף שנת 1955 ביקר בישראל ונפגש עם קרובי משפחתו, והחל לחוש הזדהות עם ישראל, תוך שהוא נוטש את אמונותיו הקומוניסטיות. בשובו מהביקור לפולין המשיך בתפקידו במסגרת סוכנות הידיעות הפולנית, ותוך כדי כך קשר קשרי ידידות עם צעירה פולניה יהודיה שהייתה מזכירה בלשכתו של אדווארד אוחאב, שהיה באותו זמן המזכיר הראשון של המפלגה הקומוניסטית הפולנית.

בחודש פברואר 1956 נערכה במוסקבה הוועידה ה-20 של המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות, ובה נשא ניקיטה חרושצ'וב, המזכיר הראשון של המפלגה, ולמעשה שליט ברית המועצות, נאום סודי שבו הוקיע את פשעי סטלין. סודיותו של הנאום נשמרה, אך בעולם הרחב נפוצו ידיעות מקוטעות על תוכנו. שירותי הביון של מדינות המערב הציבו לעצמם כמשימה ראשונה במעלה להשיג עותק מן הנאום. מכל שירותי הביון בעולם היה זה הביון הישראלי שהשיג את העותק של הנאום, באמצעות ויקטור גרייבסקי.

המסמך הגיע לידי ויקטור גרייבסקי מהידידה שעבדה בלשכתו של אדווארד אוחאב, וזה נכנס לשגרירות ישראל בוורשה, שם צולם המסמך והוחזר ללשכתו של אוחאב. גרייבסקי לא היה סוכן של השירותים הישראליים, ולא היה מגויס אליהם בכל צורה שהיא. את אשר עשה, עשה על דעת עצמו ומתוך הזדהות עם מדינת ישראל. שגרירות ישראל בוורשה נחשבה בעיני השלטונות הפולניים כשגרירות מערבית, והייתה תחת השגחה של שוטרים ואנשי ביטחון.

פרסום המסמך הכה גלים בכל העולם. השגת המסמך נחשבה להישג היסטורי של קהילת המודיעין הצעירה של

ויקטור שפילמן-גרייבסקי (1925-2007)

ישראל, והיא הייתה מהגורמים למעמדו הנחשב של המודיעין הישראלי.

בסוף שנת 1956 הצליח גרייבסקי לעלות לישראל במסגרת גל העלייה "עליית גומולקה" והחל לעבוד, תחילה במחלקת מזרח אירופה של משרד החוץ, ואחר כך ב"קול ישראל" כקריין ועורך השידורים בשפה הפולנית. בשנת 1958 ייסד והיה מנהלה הראשון של המערכת הגדולה ביותר במחלקת שידורי החוץ – מחלקת התוכניות ברוסית.

זמן קצר לאחר שעלה ארצה, יצר ה-ק.ג.ב. הרוסי קשר עם גרייבסקי והציע לו לפעול כסוכן שלהם בישראל. גרייבסקי קיבל, לכאורה, את ההצעה, אך למעשה דיווח עליה לשירות הביטחון הכללי שהפך אותו לסוכן כפול. פעילותו זו נמשכה כ-15 שנה, ובמהלכה אף התבשר כי ברגע שיגיע למוסקבה יקבל את עיטור לנין כהוקרה על שירותו למען ברית המועצות, אך למעשה גרייבסקי מעולם לא הגיע למוסקבה כדי לקבל את העיטור.

ב-28 בספטמבר 2007, כשלושה שבועות לפני פטירתו, קיבל את הוקרה מראש השב"כ על תרומתו לביטחון המדינה.

מי מכיר? מי יודע?

ד"ר אומי לייסנר מבקשת את עזרתכם בכל מידע שיש לכם על האנשים או למשפחות שלהן, שהמשותף להם הוא שכולם גרו בדירות או ניהלו חנויות ברחוב קרקובסקה 46 ("דום אסתרקה") משנת 1939 ועד מרס 1941. ואלה הם:

שפיץ (Spitz) חנה (לבית ווינברגר, ילידת 1857) ומוריס (יליד 1893); גוטר (Gutter) הלנה-הלה (ילידת 1895 בערך) ואיזק (יליד 1894); ויברגר (Weinberger) פסל; גולדברג-קינסטלר (Goldberg-Kunstler) סולומון (יליד 1879) (כנראה קרוב משפחה של יעקב ליברמן (יליד 1910); קמפלר (Kempner) יוזף (יליד 1901), רעייתו רייגיין/רחלה (לבית ברונר) קמפלר (ילידת 1906) ובתם מרי; רגנבוגן (Regenbogen) שורה (שרה) גיטלה (לבית קמפלר, ילידת 1908) וחיים (יליד 1904); קסלר (Kessler) נפתלי, אסתר ואלן; קפינסקה (Kepinska) סזנה-שיינה (ילידת 1912); מונדר (Monder) ישראל (יליד 1905 בערך); בריקנר (Bruckner) סולומון (יליד 1870) ורבקה (ילידת 1890); רוזנר/רוזנר (Rosner/Resner) אליאס (יליד 1887); פולקמן (Volkman) מרילה (ילידת 1909) ורוזה (לבית רוט) (ילידת 1910); פינקלשטיין (Finkelstein) פייגה (לבית זוליקה) (ילידת 1887) וחנוך (יליד 1870);

ד"ר אומי לייסנר

jomi6666@gmail.com 054-4609916

עלילת דם ופרעות ביהודי קרקוב בשנת 1407

לשמע הדברים הללו התעורר העם כולו, כאילו על פי סימן, וקם על היהודים, והתחיל להשתולל ולעשות בהם נקמה קשה. הוא הרג בהם הרג רב, ושדד ובזז רחוב אחד שלם. [...]

בעוד חיילים שומרים על רחובות היהודים, ההמונים הפזורים שנתקהלו להשתתף או לחזות בשוד, שבו לבתיהם, ודומה היה כי הפרעות והמהומות שכנו כליל, קרא פעמון בית המועצה ליועצים ולפקידים של העיר להתכנס ולהעניש את מחוללי הפרעות והשוד. אז בקע הקול מפי אחד העם כי היועצים והפקידים של העיר מצווים, על ידי צלצול הפעמון, לשדוד ולשחוט את היהודים.

הכל הסכימו ונענו לקריאה זו: מן העיר כולה רצו ונתאספו המונים ושוב התחילה ביהודה ושווד והרג יהודים, ואיש לא העז למנעם, [...] למען ישכחו וישקטו הטיורף והפחז האלה, הועלו באש בתי יהודים (ולא ברור אם עשה זאת נוצרי או יהודי) ומשנתפשטה השריפה באין מפריע אחזו הלהבות בכנסייה על שם אנה הקדושה וברחובות מספר של העיר. [...]

הפרעות הללו ארכו מן השעה השישית של היום עד להתמוטטות. מרבית היהודים נהרגו או נתפסו; רבים מאלה שנותרו בחיים התנצרו ללא כל כפייה. מלבד זאת דאגו הנוצרים שילדי ישראל, אשר על חייהם חסו או שהצילו מלהבות האש, ייטבלו במי קודש ויזכו לחיים חדשים.

אוצרות וכלי תשמיש יקרים למכביר, שנמצאו בבתי היהודים, נשדדו. נוצרים רבים מאד נתעשרו, עלו לגדולה והרבו נכסיהם. כשוך הפרעות נתגלו בבתייהם של אלה אוצרות רבים שהוטמנו באדמה או במחארות.

השנה ההיא נתפרסמה בפרעות שבאו ונתרגשו על היהודים באותו יום ובאותה שעה ולא בעיר קרקוב בלבד, כי אם גם בנייסה ובפרנקפורט שעל נהר אודר, שתיהן ערים בשלזיה, וכן גם בעיר האנגלית קנטרבורי, ואלוהים הצדיק את הדין עליהם.

פרופ' אלחנן ריינר, במאמרו 'רחוב היהודים בקרקוב' בתוך "קראקא, קז'ימייז', קרקוב", מביא קטע המתאר את עלילת הדם והפרעות ביהודי קרקוב בשנת 1407, בשל הקמת האקדמיה היגילונית בתוך השכונה היהודית או סמוך לה בשנת 1400, מה שהביא בסופו של דבר לדחיקת הקהילה היהודית מהמקום.

במשך מספר שנים התנהלו הליכים משפטיים שבהם האשימו יהודי קרקוב את התושבים הנוצרים בהשתתפות בפרעות, וכך כותב את הדברים איש הכנסייה וההיסטוריון יאן דלוגוש (תרגום מלטינית על ידי ישראל היילפרין בתוך "בית ישראל בפולין, ב, תשי"ד):

"יהודי קרקוב הרבים והעשירים, עזי הפנים והשנואים, שאך בריבית נלוזה הירבו את הונם, לאחת פשעו וחטאו ולא באו על ענשם, שכן נתרגשה שררת אנוש, ולא השכילה לעצור בעדם ולגדור בפני מעשיהם. אולם, לבסוף השיגה את היהודים נקמת אלוהים עזה יותר, שגמלה לרשלנות אנוש בכל חומר הדין, כי בגלל סיבה קלת ערך (כמנהגו של עולם) התמרד העם וקם עליהם.

היה הדבר ביום ג' בשבוע שלאחר חג הפסחא, הוא יום ה' 27 במארס 1409, לאחר שהמגיסטר הטיפ באזני העם בכנסייה של ברברה הקדושה. בעמדו לרדת מן הבימה הודיע המגיסטר כי הונח עליה מכתב ובו חדשה מרעישה על מעשה פשע נתעב, וכי נתבקש במכתב זה ונדרש לגלות את הדבר לעם, אלא שלא נענה במתכוון לבקשה זו, בידעו כי עקב מזימה דומה פרץ מרד גדול בעיר פראג.

מיד גברה תשוקתו של ההמון לדעת את הנסתרות, וביקש מאת המגיסטר לבל יהסס ויגלה את הסוד הגדול, ואילו הוא חזר ועלה על הבימה, ומתוך קלות ראש יתירה שלא הלמה מגיסטר, גילה בקהל את הבשורה הנוראה: יהודים היושבים בקרקוב רצחו בלילה הקודם ילד נוצרי, התעללו בדמו וידו אבנים בכומר שנשא אל שכיב מרע את הסקרמנט הקדוש.

"דברי עקיבא"

תנועת הנוער העברי "עקיבא" פרסמה בטאון בשם "Diwrej Akiba" (=דברי עקיבא), שראה אור החל מנובמבר 1933 ועד יוני 1939. הבטאון הופץ בקרקוב, לבוב ו-ורשה, ב-1,300 ועד 2,000 עותקים, ויצא בתדירות משתנה - בתקופות מסויימות היה זה שבועון, ואחר כך - דו-שבועון שהחזיק 16-32 עמודים.

עורכי הבטאון היו ס. זיסלר, איגנץ ניכטהאוזר (1933-1937), יהודה אורנשטיין (1937-1939) ושמעון דרגר (1938-1939). בבטאון התפרסמו ענייני פנים של התנועה וכן חדשות על החיים הציוניים.

את כל הגליונות אפשר למצוא באתר הספרייה הלאומית בכתובת <http://web.nli.org.il/sites/jpress/english/pages/dak.aspx> ומאמר מורחב על העתונות היהודית בקרקוב, בשפה הפולנית, בשנים שבין שתי מלחמות העולם, אפשר לקרוא בכתובת sbsp.up.krakow.pl/article/viewFile/1036/pdf

Katolickie powiatowe opłacało wydawnictwo

DIWREJ AKIBA

pismo gdańskie pierwszego wstępu Agencji Hancor Hancor Akiba

K r a k ó w
I w ó w
w a r s z a w a

rok II. nr 8.

piątek
48 rubel 8696 r
5 stycznia 1938 r

treść:

2. Wykaz... 3. Wykaz... 4. Wykaz... 5. Wykaz... 6. Wykaz... 7. Wykaz... 8. Wykaz... 9. Wykaz... 10. Wykaz...

cena egz. 30 gr

Abonament miesięczny 3 ruble - 3 ruble 50 gr
Abonament kwartalny 10 ruble - 10 ruble 50 gr
Abonament półroczny 18 ruble - 18 ruble 50 gr
Abonament roczny 32 ruble - 32 ruble 50 gr

Administracja: Kraków, ul. Długa 1, 100
P. R. O. Kraków Nr. 444.624.

Drukarnia Polska w Krakowie, ul. Długa 1, 100

גליון מס' 8 שראה אור ב-5 בינואר 1934; המחיר: 30 גרוש

ספרים, רבותי ספרים

בספרו "והאיל לא נאחז בסבך. קורות חייו של אברהם 1939-1944" מעלה יוסף בוסק את קורותיו של דודו, אברהם (רומק) בוסק, ובני ביתו, על רקע השמדתה של קהילת יהודי קרקוב בידי הנאצים בימי מלחמת העולם השנייה.

במוקד הסיפור - התלבטויותיו של רומק האם לקבל את הצעתו של נציג הכנסייה הקתולית להציל את שני ילדיו על ידי החבאתם במנזר. התלבטויות שנמשכו עד הסוף המר...

הקרבה של יוסף אל דודו בגטו קרקוב ובמחנה הריכוז פלשוב אפשרה לו לשחזר את האירועים, ואת עולמו הפנימי של רומק באותם ימים. המחבר משלב חוויות וזכרונות משלו.

לספר מצורף יומן שכתב אברהם בוסק בתקופת היותו אסיר בפלשוב (1944-1943), על התרחשויות האימים במחנה ריכוז זה. היומן שנכתב על 33 פתקי נייר, נמצא לאחר המלחמה על ידי בני משפחת בוסק ששרדו, בתוך בקבוק חתום, שהוחבא מתחת ליסודות אחד הצריפים.

יוסף בוסק נולד בשנת 1919 בקרקוב. בימי הכיבוש הנאצי היה בגטו ובמחנה פלשוב הסמוך. עם התקרבות הצבא האדום, הובילו הגרמנים את שרידי המחנה במצעד רגלי מערבה, לגרמניה, עד שכוויץ. יוסף שוחרר על ידי הצבא האדום בהיותו בטרזינשטאט.

ב-1948 עלה ארצה במסגרת גח"ל והשתתף במלחמת העצמאות.

קוראים כותבים

בגיליון 148 מיוני 2019, במאמר על ר' זאב וולף פרידמן, הוזכרה דמותו של ר' אשר שפירא, שהיה "מנוע" העיקרי להקמת הסמינריון להוראה לבנות "בית יעקב", אותה יזמה שרה שנירר.

ר' אשר שפירא היה גם המנהל הכללי של ה"חדר" "יסודי התורה" ברחוב דיטלובסקה, בו למדתי לפני המלחמה. היה זה בית ספר דתי אורתודוקסי, ששילב לימודי קודש תחת השגחתו של ר' ישראל (שרול) אלי קרימולובסקי, ולימודי חול, כמו פולנית ומתמטיקה, עם ר' גולדשטיין (מעניין לדעת מה חשבים על כך העסקנים החרדים המתנגדים היום בתוקף ללימודי הליבה).

מנהל הלימודים היה ד"ר טויפל, ומעליו כאמור, ר' שפירא. מדי שנה היה ה"חדר" מארגן בקיץ קייטנה לתלמידים.

זכור לי שאחת האחרונות, אולי האחרונה לפני המלחמה, התקיימה בכפר קטן כ-85 ק"מ מזרחה לקרקוב Strzy

Żewski Rzepiennik, חובר אז שיר לכבוד ר' אשר שפירא, ואלו מילותיו:

"קימץ קינדער פין די קולוניע

אלע מיט אין הרמוניע
צי געבען א שיבח והודועה
דעם פירער פון די קולוניע

לאמין זינגן שירע
שירע והודועה
לאמען זינגן שירע
לכובע רעב אושר שפירע"

"בואו, ילדי הקייטנה
כולם בהרמוניה
לתת שבח והודיה
לראש הקייטנה

בואו נשיר שיר
שיר והודיה
בואו נשיר שיר
לכבוד ר' אשר שפירא"

ויקטור (ישעיהו דוד) קלפהולץ
03-5405036

בגליון 146 מאפריל 2018, במאמר על ראשי הקהילה היהודית בקרקוב בשנת 1932 נפלה טעות. שמו של סגן הנשיא בוועד הקהילה בפודגוז'ה היה שמואל דונקלבלום, ולא

דונקלבלום כפי שנכתב, מרחוב יוזפינסקה 1.

לאחר המלחמה הבית נהרס, על ידי השלטונות, בטענה שהיה רעוע מדי למגורים.

עיריית ועזרא דונקלבלום

מחפשים תמונות של יהודי קרקוב, מהתקופה שלפני המלחמה, מתקופת המלחמה, ואחריה קודם לעלייה לישראל. התמונות ישמשו למטרות ארכיון בלבד.

אנו מבקשים מכל מי שיש ברשותו תמונות מאותן תקופות, כולל תמונות משפחתיות, תמונות מבתי הספר, תנועות הנוער, מתקופת הגטו וכן תמונות החזרה לקרקוב, לשלוח לנו העתק סרוק מהן. בבקשה להוסיף לתמונה את כל המידע הידוע על תאריך/מועד צילום התמונה, המקום שבו צולמה והאנשים המצולמים.

לילי הבר

